

คำนำ

ด้วย สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นหน่วยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ หลักสูตรการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าโทหล่ม รวมถึงการสนับสนุน ประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษาอาชีพให้ทีมงานทำสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เน้นเรื่องการมีอาชีพเพื่อการมีงานทำมีรายได้ จึงได้คัดเลือกการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าโทหล่มเพื่อพัฒนาและต่อยอดมาจัดทำเป็นหลักสูตรเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไปได้

ขอขอบคุณวิทยากรวิชาชีพ และคณะดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ที่ได้ร่วมพัฒนาหลักสูตร และจัดทำแผนการเรียนรู้รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ให้สำเร็จไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวิทยากรและผู้เรียนต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

กุมภาพันธ์ 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม	1
ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม	8
หลักสูตรการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม	9
ความเป็นมา	9
จุดประสงค์การเรียนรู้	11
กลุ่มเป้าหมาย	11
ระยะเวลา	11
เนื้อหาหลักสูตร	11
การจัดการเรียนรู้	11
สื่อการเรียนรู้	11
การวัดและประเมินผล	11
การจบหลักสูตร	12
เอกสารหลักฐานการศึกษา	12
การเทียบโอนผลการเรียน	12
แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม	13
ใบความรู้ ความเป็นมาของผ้าไทหล่ม	15
ใบความรู้ วิธีทำการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม	17
ใบงาน แบบบันทึกการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม	18
ใบความรู้ คุณค่าการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม	19
ใบความรู้ การบรรจุหีบห่อ	20
ใบความรู้ การคำนวณต้นทุน กำไร	21
ใบงาน การคิดต้นทุน กำไร	22
ใบความรู้ ช่องทางการตลาด	23
แบบวัดและประเมินผลการการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม	24
ใบงาน แบบประเมินผลงานผู้เรียน	25
บรรณานุกรม	26
รายชื่อคณะผู้จัดทำหลักสูตร	27

หลักสูตรการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม จำนวน 10 ชั่วโมง

ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม

ก่อนที่ผู้เรียนจะเข้าสู่การเริ่มต้นทำการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่มผู้เรียนควรเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกระเป๋าผ้าไทหล่ม ได้แก่ ผ้าไทหล่ม ผ้าด้ายดิบ ซิป กระดุม ด้าย เข็ม กรรไกรตัดผ้า กรรไกรตัดเศษด้าย จักร สายวัด ที่จำเป็นต้องใช้ โดยมีวิธีการเลือกดังนี้

ผ้าไทหล่ม

ทำมาจาก ฟ้าย หรือ ไหมจากธรรมชาติพื้นบ้าน ไหมที่ใช้มัดหมี่เป็นตัวขึ้นจะเป็นไหมน้อย เส้นบาง เป็นไหมคุณภาพดี เส้นใยมีความสม่ำเสมอ สีเหลืองของไหมพื้นบ้านจะแวววาวและ อ่อนนุ่ม หรือไหมรวด สำหรับมัดย้อมหัวขึ้นกับทอตีนก่าน ส่วนสีย้อม ก็ใช้สีจากธรรมชาติ ครั่งให้สีแดง ต้นครามให้สีน้ำเงินคราม ไม้เขหรือไส้ขนุนให้ สีเหลือง สีเขียวและดำนิยมใช้สีเคมี

หมี่พญา ๗/ หมี่น้อย ๘/ หมี่กลาง ๙/ หมี่น้อยพื้นหมี่กลาง ๑๐/ หมี่น้อยพื้นหมี่กลาง ๑๑/ หมี่น้อยพื้นหมี่น้อย ๑๒/ หมี่น้อย ๑๓/

ผ้าขาว (ซัปใน)

เรียกได้ว่าเกิดมาเป็นพระรองโดยแท้ เนื่องจากหน้าที่ของผ้าชนิดนี้คือใช้สำหรับตัดเย็บซัปในสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เสื้อ กางเกง กระโปรง กระเป๋า ถุงต่างๆ โดยผ้าซัปในสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือซัปในเนื้อบาง และ ซัปในเนื้อหนา ซึ่งจะเหมาะกับการใช้งานที่ต่างประเภทกัน โดยซัปในเกรดดีจะมีเนื้อผ้าที่มีคุณภาพดีกว่า ผ้าซัปในเกรดธรรมดา

ผ้าด้ายดิบ

เป็นผ้าที่ถูกทอขึ้นจากเมล็ดฝ้าย ลินิน รวมไปถึงการใส่โพลีเอสเตอร์ผสมลงไปในปัจจุบัน แต่ผ้าดิบจะไม่ผ่านกระบวนการการฟอกสีใดๆ ผ้าด้ายดิบที่เอามาทำเป็นกระเป๋าแม้จะมีราคาไม่แพงมากแต่สามารถนำมาทำได้หลายแบบ ตัดเย็บได้ตามความต้องการ สามารถย้อมสีให้เป็นงานอาร์ท ทำผ้ามัดย้อมและอีกหลากหลายไอเดียที่เราจะสรรสร้างขึ้นสามารถเพิ่มมูลค่าของผ้าดิบให้สูงขึ้นได้

ซิป แบ่งออกเป็น

ซิปไนลอน เป็นซิปที่เราสามารถพบเห็นได้บ่อยที่สุด เพราะเป็นซิปมาตรฐานชนิดแรกที่คนนิยมใช้ เนื่องด้วยราคาไม่แพง และมีความยืดหยุ่นสูง มักพบได้ในงานการ์เมนท์ทั่วไป งานกระเป๋าวัสดุหลักของซิปประเภทนี้คือ ตัวผ้ากับเส้นเอ็นดังนั้นจึงมีข้อเสียคือ ไม่ทนความร้อนและเกิดการยับองได้ค่อนข้างง่าย แต่สามารถรีดด้วยความร้อนไม่สูงมากได้

ซิปโลหะ จะมีฟันซิปที่ทำจากวัสดุโลหะตามชื่อ ซึ่งส่วนมากที่นิยมใช้ในซิปโลหะคือ ทองเหลือง ทำให้ราคาของซิปโลหะจะสูงกว่าซิปชนิดอื่น แต่นอกเหนือจากความหรูหราของวัสดุ เรายังได้ความแข็งแรงของซิปที่เพิ่มขึ้นมาด้วยวัสดุนอกจากทองเหลือง เรายังสามารถใช้เป็น อลูมิเนียม เหล็ก และทำสีผิวต่างกันไปในแต่ละเทคนิคการผลิตด้วยความคงทนของมัน เรายังมักนิยมใช้ซิปโลหะนี้ตามกางเกงยีนส์ กระเป๋าแบรนด์ต่างๆ เป็นต้น

ซิปพลาสติก ทำจากการฉีดพลาสติกขึ้นรูปเป็นฟันซิป เราเรียกซิปพลาสติกอีกอย่างว่า ฟันกระดุก เนื่องจากรูปลักษณ์โครงสร้างที่ดูแล้วคล้ายกับกระดุกสนหลัง ด้วยการที่เป็นพลาสติกเราจึงสามารถผสมทำสีอะไรก็ได้ และข้อดีอย่างหนึ่งคือ ซิปพลาสติกจะมีฟันใหญ่ ไม่คม ทำให้เป็นมิตรกับเด็ก และด้วยความที่ไม่นำความร้อนหรือเย็น จึงนิยมใช้แทนซิปโลหะในประเทศแถบที่มีอากาศหนาวเย็น เวลาสัมผัสจึงไม่รู้สึกร้อนหรือเย็นอีกทั้งยังคงทนต่อน้ำ สามารถกันน้ำได้มากกว่าซิปประเภทอื่นๆ

ซิปซ่อน เกิดมาด้วยจุดประสงค์ที่อยากจะลดความเด่นของซิปออกไปจากเสื้อผ้า เพราะซิปทั่วไปจะเห็นฟันซิปชัดเจนเวลาติดตั้ง แต่ซิปซ่อนจะมีเป็นกลไกซิปพิเศษที่จะกลับด้านฟันซิปไปไว้ด้านหลังในแทน ทำให้เราสามารถซ่อนฟันและรอยต่อได้อย่างแนบเนียน ส่วนมากที่เห็นได้ชัดที่สุดคือ ซิปที่กระโปรง หรือตามชุดเดรส ที่เน้นความสวยงามและประณีต

กระดุม

หมายถึง วัตถุที่เป็นชิ้นส่วนเล็กๆ ลักษณะโค้งมนหรือกลมแบนและอาจมีลวดลาย ใช้สำหรับผูกติดเข้ากับเสื้อผ้าเพื่อปกปิดหรือไม่ให้หลุดออกจากร่างกาย หรือเพื่อใช้ในการตกแต่งเสื้อผ้าเพียงเท่านั้น ใช้งานโดยการกลัดเข้ากับริ้งควมหรือห่วงบนผ้าอีกชิ้นหนึ่ง จะทำให้ปลายผ้าที่มีกระดุมกับริ้งควมอยู่ติดกัน กระดุมสามารถผลิตได้ด้วยวัสดุหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นวัสดุจากธรรมชาติ อาทิ เขาสัตว์ กระดุก เปลือกหอย ไม้ หรือวัสดุสังเคราะห์ เช่น แก้ว โลหะ พลาสติก เป็นต้น

ด้าย แบ่งออกเป็น

ด้ายไนลอน เป็นเส้นด้ายใยสังเคราะห์ เหมือนเส้นใยธรรมชาติ มีคุณสมบัติที่แข็งแรง และราคาถูกกว่าเส้นใยธรรมชาติ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ทดแทนเส้นด้ายประเภทอื่นๆ คุณสมบัติกระด้าง อาจไม่เหมาะสมกับงานตัดเย็บเสื้อผ้า แต่อาจเหมาะสมกับงานประเภททำสายเทปหรือสายรัด

ด้ายสปัน มีความเหนียว แข็งแรง เหมาะสำหรับใช้เย็บเบาะ เครื่องหนัง เพอร์นิเจอร์ รองเท้า กระเป๋า ผ้าใบ เบาะรถยนต์ และอื่นๆ ด้ายสปันมีหลายสีและหลายขนาด สามารถเลือกใช้ตามความต้องการของตัวเองได้เลย

เข็ม

ควรเลือกใช้เข็ม ด้าย ให้พอดี เหมาะสมกับชนิดของผ้า โดยดูจากขนาดด้ายหากใช้ด้ายเส้นเล็กบางเบา ควรใช้เข็มขนาดเล็ก หากใช้เข็มขนาดใหญ่ก็ควรใช้ด้ายขนาดใหญ่เป็นเข็มเย็บผ้าขนาดเล็ก ออกแบบมาให้เหมาะกับการเย็บผ้าเนื้อบางๆ เช่น ผ้าชีฟอง ผ้าแก้ว ผ้ามีสลิค ควรใช้คู่กับด้ายเส้นเล็กเช่น ด้ายโพลีเอสเตอร์ เมื่อเย็บแล้วจะได้ตะเข็บที่ สวยเนียนกลมกลืนกับเนื้อผ้า

เข็มเย็บผ้าธรรมดา เบอร์ 70

เหมาะกับการเย็บผ้าเนื้อบาง เช่น ผ้า สำหรับชุดเด็ก ผ้ามีสลิน ผ้าแพร ควรใช้คู่กับด้ายเส้นเล็ก
ข้อแนะนำ : การเย็บผ้าเนื้อบางมากๆ การใช้คู่กับตีนผีเย็บผ้าบางจะช่วยให้ตะเข็บสวยงามมากขึ้น

เข็มเย็บผ้าธรรมดา เบอร์ 75

เหมาะกับการเย็บผ้าเนื้อบางถึงปานกลาง เช่น ผ้า สำหรับชุดเด็ก ผ้ามีสลิน ผ้าแพร ควรใช้คู่กับด้ายเส้นเล็ก และใช้คู่กับไหมปักในกรณีที่ปักลวดลายต่างๆ

เข็มเย็บผ้าธรรมดา เบอร์ 80

เหมาะสำหรับผ้าธรรมดาทั่วไปเนื้อปานกลาง เช่น ผ้าคอตตอน ผ้าซาติน ผ้าลินิน ผ้าขนสัตว์เนื้อบางสามารถใช้ได้กับด้ายเย็บทั่วไป ด้ายเมจิกสปัน

กรรไกรตัดผ้า

กรรไกรตัดผ้ามีปลายกรรไกรด้านหนึ่งเรียวแหลม และปลายกรรไกรอีกด้านโค้ง ทำจากเหล็กกล้าไร้สนิม ชัดเงาเรียบเป็นมันวาว มีขนาดยาวระหว่าง 20-30 เซนติเมตร (8 – 12 นิ้ว) เพื่อให้สะดวกในการทำงานไม่ต้องขยับเลื่อนกรรไกรหลายครั้ง ซึ่งจะมีทั้งแบบด้ามตรงและด้ามโค้ง ซึ่งแบบด้ามโค้งจะช่วยให้การตัดผ้าเที่ยงตรงเพราะเวลาตัดจะขนานไปกับผ้า ส่วนแบบด้ามตรงจะเหมาะกับการตัดตะเข็บตกแต่งหรือตัดชายกระโปรง ด้ามอาจทำด้วยโลหะเนื้อเดียวกับตัวกรรไกร หรือมีปลอกหุ้ม

กรรไกรตัดเศษด้าย

เป็นกรรไกรขนาดเล็กที่มีประโยชน์มาก ปากแหลมปลายคมมาก มีสปริงอยู่ในตัว สามารถตัดเส้นด้ายได้ง่ายหรือจะใช้ปลายไว้เลาะผ้าก็ได้ แต่ไม่เหมาะกับการตัดผ้า

จักร

จักรเย็บผ้าแบบนี้จะใช้มอเตอร์เพียงตัวเดียวและใช้คันเหยียบเท้าเพื่อนำทางผ้า โดยสามารถปรับความเร็วได้อย่างง่ายดาย ปุ่มหมุนจะช่วยให้คุณเลือกประเภทและความยาวของตะเข็บ จักรเย็บผ้านี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นและคนที่มีประสบการณ์ จักรเย็บผ้านี้มีคุณสมบัติและประโยชน์มากกว่าจักรเย็บผ้าแบบอื่นเพราะทำงานได้หลายแบบ ซึ่งมีประโยชน์สำหรับการตกแต่งเสื้อผ้าและสามารถคุณสมบัติพิเศษอื่น ๆ มาใช้ในเนื้อผ้าได้ ผู้ที่มีประสบการณ์สามารถเย็บผ้าได้รวดเร็วมากด้วยจักรเย็บผ้าชนิดนี้

สายวัด

สายวัด รูปแบบใช้งานง่ายสะดวก เน้นการใช้งานจริงเป็นหลัก ตัวสายเป็นสีขาวจะมีขนาดใหญ่กว่าแบบตลับ หน่วยวัดที่ใช้ก็มีมาตรฐานวัดได้ทั้งแบบเซนติเมตรและนิ้ว มีการระบุตัวเลขชัดเจน ตัวเลขก็มีขนาดใหญ่อ่านง่ายแล้วยังเป็นสีแดงด้วยก็ยิ่งทำให้อ่านค่าได้ง่าย สำหรับผู้ที่ต้องการใช้งานก็เหมาะสมมาก

ปีกแป็ก อุปกรณ์ทำปากกระเป๋า มีหลายขนาดตามต้องการ

แบบผลิตภัณฑ์

ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าโทหล่ม

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมากเพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพเป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ที่จะพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และมั่นคงอย่างยั่งยืน

สภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างสิ่งทดแทนเพื่อการอยู่รอดโดยวิธีการต่างๆ

อาชีพการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าโทหล่มเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่น่าสนใจสามารถเป็นอาชีพทางเลือกสร้างรายได้เสริม หรือเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงได้ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าโทหล่มซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะงานศิลป์มีความคิดสร้างสรรค์ การเลือกใช้แบบลดทอนสีเส้นการออกแบบ การตัดเย็บ การคำนวณ ขนาดรูปแบบให้เหมาะสมกับงาน งานซ่อมบำรุงดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์และการบริการลูกค้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรการประดิษฐ์กระเป๋าคู่ผ้าไหม

1.ความเป็นมา

ผ้าไหมเป็นผ้าชนิดหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ในการทอลาย กรรมวิธีมัดหมี่น้อยใหญ่สลับ เส้นด้ายสีนิยม 5 สี คือ ครั่ง(แดง) คราม(น้ำเงิน) (เหลือง) เขียว และดำ ลวดลายมัดหมี่จะมาจากการดำรง วิถีชีวิตของชาวไทลื้อที่ผูกพันกับศาสนาพุทธ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายพึ่งพาธรรมชาติ คือ ลายต้นฝ้ายมาจาก ประเพณีการแห่ต้นฝ้าย ลายไ่นั่นฝ้าย ลายดอกกระจับในท้องนา ลายพระยานาค ลายเพ็ญ(กระเบื้องคว่ำหงาย) เป็นต้น ซึ่งมี 2 แบบ คือ หัวขึ้นมัดย้อมลายดวงกลม โทนผ้าสีครั่ง และลายหัวแดงตัวขึ้นโทนคราม

การแต่งกายของผู้หญิงไทลื้อ ในอดีตผู้หญิงชาวบ้านธรรมดาอยากจน ทอผ้าไม่เป็น ไม่มีฝ้ายจะใส่เสื้อจับจับ (มีสายเหมือนสายเดี่ยว) เรียกว่า เสื้อห้อย ย้อมสีด้วยใบครามเรียกว่าสีขี้ม้า นุ่งผ้าขึ้น สำหรับคนที่มีฐานะดีหน่อยก็จะมีเสื้อชั้นนอก มีทั้งแขนสั้นและแขนยาว มีทั้งแบบคอปกหรือไม่มีก็ได้ ถ้าเป็นคนที่มีเงินเป็นข้าราชการ เจ้านายก็จะซื้อเสื้อผ้าจากกรุงเทพ เป็นผ้าดอกผ้าลาย ภรรยาปลัด ภรรยานายอำเภอ ครู อาจารย์ส่วนมากจะใส่เป็นผ้าขึ้นและคาดเข็มขัด ไม่เย็บเข้ารูป เรียก “สเกิร์ต” ชาวบ้านใส่ผ้าขึ้นผ้าถุงคาดเข็มขัด ข้าราชการในสมัยก่อนจะนุ่งผ้าม่วงแบบโจงกระเบน ใส่ถุงเท้าขาวใส่รองเท้าน้ำ (เครื่องแบบเต็มยศของข้าราชการ) ครูส่วนใหญ่ก็สวมอย่างนี้แต่ครูน้อยก็จะใส่กางเกงสากล เวลามีนางเจ้านายจะนุ่งโจงกระเบน นุ่งผ้าลายตราหนุมาน ซึ่งตอนนั้นถือว่ามีราคาแพง คนไทลื้อเปลี่ยนมานุ่งผ้าถุง ตอนสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ห้ามเคี้ยวหมาก ต้องใส่หมวกออกจากบ้านถ้าไม่สวมหมวกจะถูกจับ เมื่อทางการห้ามใส่โจงกระเบน ชาวบ้านจึงนำผ้าลายมาตัดเป็นผ้าถุง วัตถุประสงค์ของผ้าพื้นเมืองไทลื้อ ทำมาจาก ฝ้าย หรือไหมจากธรรมชาติ พื้นบ้านไหมที่ใช้มัดหมี่เป็นตัวขึ้นจะเป็นไหมน้อย เส้นบาง เป็นไหมคุณภาพดี เส้นใยมีความสม่ำเสมอ สีเหลืองของไหมพื้นบ้านจะแวววาวและ อ่อนนุ่ม หรือไหมรวดสำหรับมัดย้อมหัวขึ้นกับทอตีนก่าน ส่วนสีย้อม ก็ใช้สีจากธรรมชาติ ครั่งให้สีแดง ต้นครามให้สีน้ำเงินคราม ไผ่เขหรือใส่ขุ่นให้ สีเหลือง สีเขียวและดำนิยมใช้สีเคมี หัวขึ้นมัดย้อม หัวขึ้นใช้กรรมวิธีการมัดย้อมด้วยสีแดง(สีครั่ง) เป็นลายดอกดวง 7 ดวงถึง 13 ดวง ลายดอกดวงเรียกในภาษาไทลื้อว่า “ดอกย้อม” จะมีสีขาวอันเกิดจากการมัดแน่นไว้ไม่ให้สีครั่งที่ย้อมซึมลง ไปเป็นที่มาของการเรียกชื่อว่า ขึ้นหัวแดง เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อ เพชรบูรณ์เท่านั้น ไม่พบการทำมัดย้อมหัวขึ้นชนิดนี้ในกลุ่มชนวัฒนธรรมการนุ่งขึ้นที่ใดเลย ในบางหมู่บ้านจะใช้การทอขีด หรือทอคันสีธรรมดา ซึ่งจะมีสีแดงเป็นหลักเช่นเดียวกัน การมัดหมี่ เป็นการทอลายมัดหมี่ขนาดพิม 32 หลบหรือกว้าง ประมาณ 32 นิ้ว สลับลายเล็กและใหญ่ประมาณ 7 ลายสลับ(คัน)กันไปตลอดผืน เช่น ลายนาค เพ็ญ (กระเบื้อง) หอผาสาด (หอปราสาท) เอื้อ ฯ เป็นต้นมาของชื่อเรียก หมี่คันน้อย การทอขัดลายขวาง โบราณเรียกว่า ลายก่าน คือ ลายเส้นพาดขวาง โดยจะมีลักษณะ เฉพาะตัวใช้ 5 สี คือ สีน้ำเงิน เขียว แดง เหลือง ขาว เท่านั้นนับเป็นความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมการแต่งกายของชนไทลื้อ ลวดลาย ของผ้าขึ้นมีความสวยงามวิจิตรบรรจง มีมูลค่าทางจิตใจอันเกิดจากกระบวนการผลิตที่มีความยุ่งยาก ใช้วัสดุที่มี คุณค่าสวยงามอย่างผ้าไหม หรือแม้แต่ผลิตจากฝ้ายมีความเบาสบายลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ ลวดลายผ้าที่ไม่พบที่ใด ได้แก่ลายหลา (ไ่น) หรือลายหงส์ ส่วนลายพื้นฐานที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตของชุมชนไทยลื้อ เพชรบูรณ์คือ นาค หอปราสาท/ปราสาท ฝ้ายคุณภาพที่โดดเด่น การทอคันด้วยหมี่น้อย หมี่กลาง หมี่ใหญ่ ซึ่งจะต่างจากผ้าขึ้นในกลุ่มไท-ลาว ทั่วไปในประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคอีสานจะมีการทอหมี่คันเหมือนกันแต่เป็นหมี่คันลายใหญ่เท่านั้น เส้น ไหมที่ใช้เป็นเส้นไหมน้อย คุณภาพดีที่สุดของไหมพื้นบ้านไม่เหมือนใคร หัวขึ้นที่มัดย้อม พบเฉพาะกลุ่มไทลื้อ เพชรบูรณ์เท่านั้น แม้แต่ในละแวกกลุ่ม ชนที่มีวัฒนธรรมคล้ายกัน คือ ดำน้ำชัย จังหวัดเลย น้ำปาด จังหวัดอุดรดิษฐ์ ไม่มีการใช้หัวขึ้นแบบนี้ ที่เรียกว่า หัวคัดชัย อันบ่งบอกธรรมเนียมการนุ่งขึ้นของสตรีต้องทอผ้าขึ้นไป

ทางซ้ายแตกต่างชัดเจน ตีนขึ้นใช้กรรมวิธีทอตีนแหก ซึ่งต่างจากการทอผ้าขึ้นในกลุ่มไท - ลาวทั่วไปที่จะใช้ “ตีนและ” สาเหตุที่ใช้ “ตีนแหก” อาจจะมาจากความนิยมของตัวขึ้นหมีคั่นน้อยที่ทอด้วยไหมน้อย ทำให้ตัวขึ้นนิยมบางเบาการทอผ้าที่มีความประณีต การเลือกไหม ต้องเป็นไหมน้อย หากเป็นฝ้ายต้องเซ็นฝ้าย เส้นเล็ก การมัดลายหมีจะใช้มัดเกลาะ 4 เส้น การย้อมใช้สีที่ได้จากธรรมชาติย้อมร้อนครั้งละ 7 – 15 นาที เมื่อนำมาประกอบเป็นผืนจะต้องเย็บพับเก็บด้วยไหมให้เรียบร้อย ทักทอตัดเย็บจนสำเร็จเป็น เครื่องแต่งกายของชาวไทหล่ม ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่น เป็นที่ภาคภูมิใจในท้องถิ่น

การประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่มโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น เพื่อการพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน จึงมุ่งเน้นการพัฒนาแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากผ้าไทหล่ม ในรูปแบบของงานกระเป๋าแบบต่าง ๆ โดยนำแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อการพัฒนาแบบของกระเป๋าที่แสดงถึงแนวคิดของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาผสมผสานเพื่อการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของบริบททางสังคม โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่สร้างเศรษฐกิจที่สมดุลให้กับชุมชน นำความรู้และทรัพยากรของชุมชน มาพัฒนาแนวคิดเพื่อการยั่งยืน การเป็นการสร้างความเข้มแข็งในกับชุมชนเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน การประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่มเป็นงานฝีมือ สมัยก่อนจะมีการทำไว้ใช้เองในครัวเรือน ฝีมือในการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่มจะไม่ประณีตและไม่เรียบร้อย เพราะทำไว้ใช้กันเองในครัวเรือนและเป็นของฝากกับผู้ที่มาเยี่ยมเยือน ปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบมีลักษณะที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงกลายเป็นการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่มในรูปแบบใหม่ ที่มีใช้เพียงแค่การถักที่ใช้ภายในครอบครัวเรือน อยู่แล้วความรู้ประสบการณ์การทำการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม มาประยุกต์ดัดแปลง เดิมทำเป็นงานต้นมือชิ้นเล็ก ๆ และได้พัฒนาชิ้นงานใหญ่ขึ้น และในปัจจุบันแนวโน้มความต้องการผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือหรืองาน “Handmade” นั้น มีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายความเป็นมาของผ้าไหมหล่มได้
- 2.2 อธิบายวัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมได้
- 2.3 อธิบายขั้นตอนการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่มได้
- 2.4 ปฏิบัติการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่มได้
- 2.5 อธิบายคุณค่าของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่มได้
- 2.6 จัดหาหรือจัดทำการบรรจุหีบห่อได้อย่างเหมาะสม
- 2.7 คิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่มได้
- 2.8 อธิบายช่องทางการจัดการตลาดของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่มได้

3.กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

4.ระยะเวลา

ภาคทฤษฎี	2	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	8	ชั่วโมง

5.เนื้อหาหลักสูตร

- 5.1 ความเป็นมาของผ้าไหมหล่ม
- 5.2 วัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม
- 5.3 ขั้นตอนการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่ม
- 5.4 การปฏิบัติการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่ม
- 5.5 คุณค่าของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่ม
- 5.6 การจัดหาหรือจัดทำการบรรจุหีบห่อได้อย่างเหมาะสม
- 5.7 การคิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่ม
- 5.8 ช่องทางการจัดการตลาดของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไหมหล่ม

6.การจัดการเรียนรู้

การบรรยายให้ความรู้ การสาธิต การลงมือปฏิบัติ การอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้

7.สื่อการเรียนรู้

- 7.1 สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ใบความรู้ แผ่นพับ
- 7.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์
- 7.3 สื่อบุคคล เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญา
- 7.4 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

8.การวัดและประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม

9.การจบหลักสูตร

- 9.1 มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 9.2 มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- 9.3 มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

10.เอกสารหลักฐานการศึกษาที่ได้รับหลังจากจบหลักสูตร

เกียรติบัตรออกโดยสถานศึกษา

11.การเทียบโอน

เทียบโอนเป็นรายวิชาเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากจำนวนชั่วโมง และความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเลือกสาระการประกอบอาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร
(.....)

ครู กศน.ตำบล

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(.....)

เจ้าหน้าที่จัดงานเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร
(.....)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ.....

แผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดการกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ความเป็นมาของผ้าไทหล่ม	1. อธิบายความเป็นมาของผ้าไทหล่มได้	1. ความเป็นมาของผ้าไทหล่ม	1. วิทยากรอธิบายความเป็นมาของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	1. ใบความรู้เรื่องความเป็นมาของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม 2. รูปภาพ 3. สื่อออนไลน์	1. สังเกตความสนใจ 2. ซักถาม 3. การมีส่วนร่วม 4. ชิ้นงาน/ผลงาน 5. ประเมินผลงานผู้เรียน โดยใช้ใบงานที่กำหนด	30	
2. วัสดุอุปกรณ์และการเลือกใช้	2. อธิบายวัสดุ อุปกรณ์ และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม	2. วัสดุ อุปกรณ์ และการเลือกใช้	1. วิทยากรอธิบายอุปกรณ์ในการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม 2. วิทยากรอธิบายวัสดุที่ใช้ประกอบการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม 3. ให้ผู้เรียนเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์	1. ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ 2. สื่อออนไลน์		30	
3. ขั้นตอนการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	3. อธิบายขั้นตอนการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่มได้	3. ขั้นตอนการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	1. วิทยากรอธิบายการทำกระเป่าผ้าไทหล่ม	1. ใบความรู้ เรื่องการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม 2. สื่อออนไลน์ 3. วัสดุ อุปกรณ์ของจริง		1 ชั่วโมง	
4. การปฏิบัติการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	4. ปฏิบัติการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่มได้	4. การปฏิบัติการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	1. วิทยากรสาธิตวิธีการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่มและผู้เรียนลงมือปฏิบัติ 2. วิทยากรและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1. ใบงาน การจัดทำกระเป่าผ้าไทหล่ม			5 ชั่วโมง

แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
5. คุณค่าของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	5. อธิบายคุณค่าของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่มได้	5. คุณค่าของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	1.ผู้เรียนศึกษาใบความรู้คุณค่าของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม 2.วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม 3.วิทยากรสรุปองค์ความรู้	ใบความรู้ เรื่องคุณค่าการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม			30 นาที
6. การจัดหาหรือจัดทำบรรจุหีบห่อ	6. จัดหาหรือจัดทำบรรจุหีบห่อได้อย่างเหมาะสม	6. การจัดหาหรือจัดทำบรรจุหีบห่อ	1.วิทยากรอธิบายการจัดทำ/จัดหาและเทคนิคของการทำบรรจุหีบห่อ 2.ให้ผู้เรียนออกแบบและจัดทำบรรจุหีบห่อ	1. ใบความรู้ เรื่องการบรรจุหีบห่อ 2.ตัวอย่างการบรรจุหีบห่อ			1 ชั่วโมง
7. การคิดต้นทุนกำไร	7.คิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่มได้	7. การคำนวณต้นทุน กำไร	1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคิดต้นทุน กำไร 2. ให้ผู้เรียนฝึกการคิดต้นทุน กำไร	1. ใบความรู้เรื่องการค้าคำนวณต้นทุนกำไร 2. ใบงาน			30 นาที
8. ช่องทางการจัดการการตลาดของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	8. อธิบายช่องทางการจัดการการตลาดของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่มได้	8. ช่องทางการตลาดของการประดิษฐ์กระเป่าผ้าไทหล่ม	1. วิทยากรแจกใบความรู้ให้ผู้เรียนศึกษา 2.วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับช่องทางการจัดการการตลาด	1. ใบความรู้เรื่องช่องทางการตลาด			1 ชั่วโมง

ใบความรู้

ความเป็นมาของผ้าไทหล่ม

ผ้าไทหล่ม

เป็นผ้าชนิดหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ในการทอลาย กรรมวิธีมัดหมี่น้อยใหญ่สลับ เส้นด้ายสี นิยม 5 สี คือ ครั่ง(แดง) คราม (น้ำเงิน) เข (เหลือง) เขียว และดำ ลวดลายมัดหมี่จะมาจากการดำรง วิถีชีวิตของชาวไทหล่มที่ผูกพันกับศาสนาพุทธ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายพึ่งพาธรรมชาติ คือ ลายต้นฝ้ายมาจาก ประเพณีการแห่ต้นฝ้าย ลายโนปั่นฝ้าย ลายดอกกระจับในท้องถิ่น ลายพระยานาค ลายเพียง (กระเบื้องคว่ำหงาย) เป็นต้น ซึ่งมี 3 แบบ คือ หัวขึ้นมัดย้อมลายดวงกลม โทนผ้าสีครั่ง และลายหัวแดงตัวขึ้นโทนคราม

การแต่งกายของผู้หญิงไทหล่ม ในอดีตผู้หญิงชาวบ้านธรรมดาอยากจน ทอผ้าไม่เป็น ไม่มีฝ้าย จะใส่เสื้อจับจับ (มีสายเหมือนสายเตี๋ย) เรียกว่า เสื้อห้อย ย้อมสีด้วยใบครามเรียกว่าสีขี้ม้า นุ่งผ้าขึ้น สำหรับคนที่มีฐานะดีหน่อยก็จะมีเสื้อชั้นนอก มีทั้งแขนสั้นและแขนยาว มีทั้งแบบคอปกหรือไม่มีก็ได้ ถ้าเป็นคนที่มีเงินเป็นข้าราชการ เจ้านายก็จะซื้อเสื้อผ้าจากกรุงเทพ เป็นผ้าดอกผ้าลาย ภรรยาปลัด ภรรยานายอำเภอ ครู อาจารย์ส่วนมากจะใส่เป็นผ้าขึ้นและคาดเข็มขัด ไม่เย็บเข้ารูป เรียก “สเกิร์ต” ชาวบ้านใส่ผ้าขึ้นผ้าถุงคาดเข็มขัด ข้าราชการในสมัยก่อนจะนุ่งผ้าม่วงแบบโจงกระเบน ใส่ถุงเท้าขาวใส่รองเท้าน้ำ (เครื่องแบบเต็มยศของข้าราชการ) ครูส่วนใหญ่ก็สวมอย่างนี้แต่ครูน้อยก็จะใส่กางเกงสากล เวลามีนางเจ้านายจะนุ่งโจงกระเบน นุ่งผ้าลายตราหนุมาน ซึ่งตอนนั้นถือว่ามีราคาแพง คนไทหล่มเปลี่ยนมานุ่งผ้าถุง ตอนสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ห้ามเขี้ยวหมาก ต้องใส่หมวกออกจากบ้านถ้าไม่สวมหมวกจะถูกจับ เมื่อทางการห้ามใส่โจงกระเบน ชาวบ้านจึงนำผ้าลายมาตัดเป็นผ้าถุง วัตถุประสงค์ของผ้าพื้นเมืองไทหล่ม ทำมาจาก ฝ้าย หรือ ไหมจากธรรมชาติ พื้นบ้าน ไหมที่ใช้มัดหมี่เป็นตัวขึ้นจะเป็นไหมน้อย เส้นบาง เป็นไหมคุณภาพดี เส้นใยมีความสม่ำเสมอ สีเหลืองของไหมพื้นบ้านจะแวววาวและ อ่อนนุ่ม หรือไหมรวดสำหรับมัดย้อมหัวขึ้นกับทอตีนก่าน ส่วนสีย้อม ก็ใช้สีจากธรรมชาติ ครั่งให้สีแดง ต้นครามให้สีน้ำเงินคราม ไม้เขหรือใส่ขนุนให้ สีเหลือง สีเขียวและดำนิยมใช้สีเคมี หัวแดงตีนก่าน เป็นภูมิปัญญาการทอผ้าของชาวไทหล่ม ตัวขึ้นมี 3 ส่วน คือ หัวขึ้น ตัวขึ้น และตีนขึ้น การมัดย้อม หัวขึ้นใช้กรรมวิธีการมัดย้อมด้วยสีแดง(สีครั่ง) เป็นลายดอกดวง 7 ดวงถึง 13 ดวง ลายดอกดวงเรียกในภาษาไทหล่มว่า “ดอกขุ่ม” จะมีสีขาวอันเกิดจากการมัดแน่นไว้ไม่ให้สีครั่งที่ย้อมซึมลง ไปเป็นที่มาของการเรียกชื่อว่า ขึ้นหัวแดง เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทหล่ม เพชรบูรณ์เท่านั้น ไม่พบการทำมัดย้อมหัวขึ้นชนิดนี้ ในกลุ่มชนวัฒนธรรมการนุ่งขึ้นที่ใดเลย ในบางหมู่บ้านจะใช้การทอขัด หรือทอคันสีธรรมดา ซึ่งจะมีสีแดงเป็นหลักเช่นเดียวกัน การมัดหมี่ เป็นการทอลายมัดหมี่ขนาดพื้ม 32 หลบหรือกว้าง ประมาณ 32 นิ้ว สลับลาย

เล็กและใหญ่ประมาณ 7 ลายสลัก(คัน)กันไปตลอดผืน เช่น ลายนาค พญิง (กระเบื้อง) หอผาสาด (หอปราสาท) เอื้อ ๆ เป็นที่มาของชื่อเรียก หมี่คั้นน้อย การทอขัดลายขวาง โบราณเรียกว่า ลายก่าน คือ ลายเส้นพาดขวาง โดยจะมีลักษณะ เฉพาะตัวใช้ 5 สี คือ สีน้ำเงิน เขียว แดง เหลือง ขาว เท่านั้นนับเป็นความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมการแต่งกายของชนไทหล่ม ลวดลาย ของผ้าซิ่นมีความสวยงามวิจิตรบรรจง มีมูลค่าทางจิตใจอันเกิดจากกระบวนการผลิตที่มีความยุ่งยาก ใช้วัสดุที่มี คุณค่าสวยงามอย่างผ้าไหม หรือแม้แต่ผลิตจากฝ้ายมีความเบาสบายลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ ลวดลายผ้าที่ไม่พบที่ใด ได้แก่ลายหลา (โน) หรือลายหงส์ ส่วนลายพื้นฐานที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวิถีชาวพุทธของชุมชนไทยหล่ม เพชรบูรณ์คือ นาค หอปราสาท/ปราสาท ผิ่งคุณภาพที่โดดเด่น การทอคั้นด้วยหมี่น้อย หมี่กลาง หมี่ใหญ่ ซึ่งจะต่างจากผ้าซิ่นในกลุ่มไท-ลาว ทั่วไปในประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคอีสานจะมีการทอหมี่คั้นเหมือนกันแต่เป็นหมี่คั้นลายใหญ่เท่านั้น เส้นไหมที่ใช้เป็นเส้นไหมน้อย คุณภาพดีที่สุดของไหมพื้นบ้านไม่เหมือนใคร หัวซิ่นที่มัดย้อม พบเฉพาะกลุ่มไทหล่ม เพชรบูรณ์เท่านั้น แม้แต่ในละแวกกลุ่ม ชนที่มีวัฒนธรรมคล้ายกัน คือ ด่านซ้าย จังหวัดเลย น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ไม่มีการใช้หัวซิ่นแบบนี้ ที่เรียกว่า หัวคัดซ้าย อันบ่งบอกธรรมเนียมการนุ่งซิ่นของสตรีต้องทอผ้าซิ่นไปทางซ้ายแตกต่างชัดเจน ตีนซิ่นใช้กรรมวิธีทอตีนแหก ซึ่งต่างจากการทอผ้าซิ่นในกลุ่มไท-ลาวทั่วไปที่จะใช้ “ตีนและ” สาเหตุ ที่ใช้ “ตีนแหก” อาจจะมาจากความนิยมของตัวซิ่นหมี่คั้นน้อยที่ทอด้วยไหมน้อย ทำให้ตัวซิ่นนิ่มบางเบาการทอผ้าที่มีความประณีต การเลือกไหม ต้องเป็นไหมน้อย หากเป็นฝ้ายต้องเข็นฝ้าย เส้นเล็ก การมัดลายหมี่จะใช้มัดเลาะ 4 เส้น การย้อมใช้สีที่ได้จากธรรมชาติย้อมร้อนครั้งละ 7 – 15 นาที เมื่อนำมาประกอบเป็นผืนจะต้องเย็บพับเก็บด้วยไหมให้เรียบร้อย ทักทอตัดเย็บจนสำเร็จเป็น เครื่องแต่งกายของชาวไทหล่ม ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่นเป็นที่ภาคภูมิใจในท้องถิ่น

ใบความรู้

การประดิษฐ์กระเป๋าผ้าโทหล่ม

วัสดุอุปกรณ์

1. ผ้าโทหล่ม
2. ผ้าขาว (ซับใน)
3. ฟ้าย้ายดิบ
4. ชิป
5. ด้าย
6. เข็ม
7. สายกระเป๋าสำเร็จ
8. กรรไกร

วิธีทำกระเป๋าประดิษฐ์กระเป๋าผ้าโทหล่ม

1. ตัดผ้า กว้าง 14 นิ้ว ยาว 30 นิ้ว (ผ้าขาวซับใน)
2. ตัดผ้าโทหล่ม กว้าง 5 นิ้ว ยาว 14 นิ้ว (2 ชั้น)
3. ฟ้าย้ายดิบ กว้าง 8 นิ้ว ยาว 9 นิ้ว (2ชั้น)
4. ประกอบกระเป๋า
 - ฟ้าย้ายดิบ+ผ้าขาว ประกบกัน 2 ชั้น
 - นำผ้าโทหล่มที่ตัดไว้ เย็บประกบทั้งสองข้าง
 - ตัดสาย คลองกระดุม
 - เย็บสาย ผ้าขาว+ฟ้าย้ายดิบ ยาว 27 นิ้ว (เหลือ 1 นิ้ว)
 - ใส่ชิป
 - เย็บข้าง เก็บรายละเอียดข้างในด้วยการห่อผ้าขาว
 - ติดกระดุม (ตรงกระเป๋าโชว์)

ข้อเสนอแนะ

1. มีการพัฒนาต่อยอดไปเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นเอกลักษณ์การแต่งกายประจำถิ่นได้
2. มีการทำรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายมากกว่าเดิม

ใบงาน

แบบบันทึกการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม

ให้ผู้เรียนจดบันทึก ขั้นตอน การประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม ระหว่างที่วิทยากรบรรยาย

แบบบันทึก

วัสดุอุปกรณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นตอนการทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นส่วนตัว

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ คุณค่าของการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไทหล่ม

คุณประโยชน์ของผ้าไทหล่ม

1. ใช้ในการนุ่งสำหรับสตรี
2. เป็นของฝากในเทศกาลต่าง ๆ
3. ใช้เป็นเครื่องประดับ
4. ใช้ประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้
5. ใช้สร้างผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

คุณประโยชน์ของกระเป๋าผ้าไทหล่ม

กระเป๋าใช้สำหรับบรรจุสิ่งของ และสามารถใช้รักษาสิ่งของมีค่าได้ สำหรับสภาพสตรีกับกระเป๋าเป็นของคู่กัน เพราะเป็นเพศที่รักความสวยงาม กระเป๋าจึงจำเป็นสำหรับใส่เครื่องสำอาง กระเป๋าต่างค์ โทรศัพท์มือถือ และมักจะพกติดตัวอยู่ตลอดเวลา กระเป๋ายังเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี โดยเลือกใช้กระเป๋าให้เข้ากับการแต่งกาย กาลเทศะ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ นอกจากนั้นในทางอ้อมกระเป๋าอาจถูกมองในปัจจุบันว่าเป็นเครื่องประดับอีกชนิดหนึ่งในสังคมอีกด้วยแต่ละวันได้เป็นจำนวนมาก

ความเหมาะสมสำหรับการใช้งาน

กระเป๋าจากผ้าไทหล่มมีให้เลือกหลายขนาดและหลากหลายรูปแบบ โดยเลือกใช้ให้เข้ากับการแต่งกาย กาลเทศะ

ใบความรู้ การบรรจุหีบห่อ

ชุดผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมล่อมตอบโจทย์ของผู้บริโภค ภายใต้บรรจุภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมล่อมสู่การส่งเสริมอาชีพเสริมให้แก่พี่น้องเกษตรกรในช่วงหมดฤดูกาลเก็บเกี่ยว สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้เพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น สานต่อความภาคภูมิใจจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จากผลิตภัณฑ์ “กระเป๋าจากผ้าไหมล่อม” สร้างความภาคภูมิใจจากผู้ให้มีความสุขของผู้รับ ต่อยอดสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร และชุมชน อย่างยั่งยืน

ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผลผลิตทั้งหลาย ดังนี้

1. รักษาคุณภาพ และปกป้องตัวสินค้า เริ่มตั้งแต่การขนส่ง การเก็บให้ ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ เหล่านั้นมิให้เสียหายจากการปนเปื้อนจากฝุ่นละออง แมลง คน ความชื้น ความร้อน แสงแดด และการ ปลอมปน เป็นต้น
2. ให้ความสะดวกในเรื่องการขนส่ง การจัดเก็บมีความรวดเร็วในการขนส่ง เพราะสามารถรวมหน่วย ของผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเป็นหน่วยเดียวได้
3. ส่งเสริมทางการตลาด บรรจุภัณฑ์เพื่อการจัดจำหน่ายเป็นสิ่งแรกที่ผู้บริโภคเห็น ดังนั้นบรรจุ ภัณฑ์จะต้องทำหน้าที่บอกกล่าวสิ่งต่างๆ ของตัวผลิตภัณฑ์โดยการบอกข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมดของตัวสินค้า และนอกจากนั้นจะต้องมีรูปลักษณ์ที่สวยงามสะดุดตาเชิญชวนให้เกิดการตัดสินใจซื้อ

วัตถุประสงค์ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

1. เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถเอื้อประโยชน์ด้านหน้าที่ใช้สอยได้ดี มีความปลอดภัย ประหยัดและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ให้สามารถสื่อสารและสร้างผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยใช้ความรู้แขนงศิลปะ เข้ามาสร้างคุณลักษณะ เช่น มีเอกลักษณ์มีลักษณะพิเศษที่ดึงดูดและสร้างการจดจำตลอดจนเข้าใจความหมาย และคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์
3. เพื่อปกป้องคุ้มครองและรักษาคุณภาพสินค้า
4. เป็นตัวชี้บ่งและสื่อสารรายละเอียดสินค้า ดึงดูดผู้บริโภค แสดงถึงภาพลักษณ์
5. เป็นต้นทุนในการผลิตสินค้า เมื่อบรรจุภัณฑ์ดีย่อมมีส่วนช่วยให้มูลค่าสินค้าสูงขึ้น

ใบความรู้ การคำนวณต้นทุนกำไร

ตัวอย่างการคิดต้นทุน กำไร การผลิตและค่าใช้จ่ายในการประดิษฐ์กระเป๋าผ้าไหมหล่ม

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย(ต้นทุน)			การกำหนดราคาขาย คิดจากต้นทุน + กำไรที่ต้องการ
	1. ผ้าไหมหล่ม	1 ผืน	500 บาท	
	2. ผ้าขาว (ซิปใน)	1 ผืน	40 บาท	
	3. ผ้าด้ายดิบ	1 ผืน	40 บาท	
	4. ซิป	5 เส้น	50 บาท	
	5. ด้าย	1 ม้วน	5 บาท	
	6. เข็ม	1 เล่ม	5 บาท	
	รวมค่าใช้จ่าย		640 บาท	
	รายได้		1,000 บาท	กำไร 360 บาท

**** สามารถทำกระเป๋าได้ 5 ใบ ****

การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ดังนี้

- กำหนดกำไรที่ต้องการได้จาก กำไร/ต้นทุนที่ต้องการ×ด้วย 100=%)

ตัวอย่างเช่น

ขาย 1,000 จากต้นทุน 640 บาท ต้องการกำไรร้อยละ 56

ดังนั้น กำไรที่ต้องการ = $360 / 640 \times 100 \% = 40$

- การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ได้มาจากต้นทุน + กำไร หารด้วยจำนวนหน่วย

ตัวอย่าง

ทำกระเป๋าได้ 5 ใบ จากต้นทุน 640 บาท และกำไรที่ต้องการ 72 บาท

ฉะนั้น ราคาขายต่อชิ้น = 640 บาท + 360 บาท หารด้วย 5 ใบ = 200 บาท

หมายเหตุ

การกำหนดกำไรที่ต้องการขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ด้วย เช่น ราคาตลาด ลักษณะของสินค้าและบริการ เป็นสินค้าหายาก เป็นสินค้าเฉพาะกลุ่ม หรือมีฤดูกาลเข้ามาเกี่ยวข้องก็สามารถที่จะกำหนดกำไรที่ต้องการสูงได้ การตั้งราคาให้สามารถแข่งขันได้นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานความสมดุลระหว่างความพึงพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายด้วย ถ้าสินค้าโดยทั่วไปมีขายกันแพร่หลาย มีคู่แข่งมากก็ต้องกำหนดกำไรน้อยลงไป

ใบงาน
การคิดต้นทุน กำไร

ผู้เรียน/กลุ่ม.....

เรื่อง.....

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย (ต้นทุน)			1. ให้กำหนดกำไรที่ ต้องการเป็นร้อยละก่อน 2. แล้วคำนวณหาราคาต่อ หน่วยจึงจะทราบรายได้ 3. นำรายได้ที่ได้มาใส่ ตารางนี้
	รวมค่าใช้จ่าย			
	รายได้จากการขาย			
	รวมรายได้			

1. กำไรที่ต้องการ = ต้นทุน \times (ร้อยละของกำไรที่ต้องการหารด้วย 100)

2. กำหนดราคาขายต่อหน่วย = ต้นทุน + กำไร = _____ จำนวนหน่วย

ใบความรู้

ช่องทางการตลาด

ช่องทางจำหน่ายทางตรงมีช่องทางขายดังนี้

- หน้าร้าน

มีการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการจากผู้ผลิตให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง

ช่องทางการจำหน่ายโดยอ้อมมีช่องทางการขายดังนี้

- ทางออนไลน์

ขายบนเพจ Facebook เป็นช่องทางที่ง่ายที่สุด คนขายนิยมสูงสุด และก็เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเราได้มากที่สุดเช่นกัน เพราะสมัยนี้ใครๆก็เล่น Facebook กันทั้งนั้น ทำให้สินค้าเราเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ง่ายมาก ยิ่งปัจจุบัน Facebook สามารถตั้งบที่ใช้ลงโฆษณาและกำหนดกลุ่มเป้าหมายเองด้วยทำให้เปิดเพจขายของบน Facebook อีกช่องทางหนึ่ง

แบบวัดและประเมินผลการจัดทำการศึกษาสู่กระเป่าผ้าไทหล่ม

ประเด็นที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ
 - 1.1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจ
 - 1.2 สอบถามความรู้ความเข้าใจ
2. ทักษะการปฏิบัติ
 - 2.1 สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม
 - 2.2 ประเมินโดยให้สาธิต
 - 2.3 แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ
 - 2.4 ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา)
3. คุณภาพของผลงาน ผลการปฏิบัติ
 - 3.1 สังเกตผลงาน
 - 3.2 ตรวจสอบผลงาน
 - 3.3 มีความคิดสร้างสรรค์
 - 3.4 ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่

แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ - นามสกุล

หลักสูตร กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (10 คะแนน)
1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ (20 คะแนน)	
1.1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
1.2 สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
2. ทักษะการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
2.1 สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
2.2 ประเมินโดยให้สาธิต	
2.3 แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
2.4 ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา)	
3. คุณภาพของผลงาน ผลการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
3.1 สังเกตผลงาน	
3.2 ตรวจสอบผลงาน	
3.3 มีความคิดสร้างสรรค์	
3.4 ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (100 คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร

- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะผ่านเกณฑ์การ

ประเมิน

ลงชื่อ

(

วิทยากร

)

บรรณานุกรม

<https://www.google.com/search?q=การทำกระเป๋าผ้าไทหล่ม>

<https://pp-change.maggang.com/ผ้าพื้นเมืองไทหล่ม-การแต่งกายไทหล่ม>

https://www.tori-thailand.com/post/_blg2

<http://th.ml-thread.com/news/the-types-of-sewing-threads-and-their-use-skil-15474447.html>

<https://www.baanlaesuan.com/63086/diy/typeofthread>

<https://www.bag-design.com/>

<https://bestreview.asia/best-body-measure-tapes/>

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. ว่าที่ พ.ต.ดำริห์ ตริยะวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
2. นางสาวนัทธมน สกุลณมรรคา	รองผู้อำนวยการสำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
3. นายประภาส ไ้แล	ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอหล่มเก่า
4. นางสาวสุภา ตรีจักร	ครู ชำนาญการ
5. นางสาวทัชชกร ทาพันธ์	ครู
6. นางสาวเสาวนีย์ ยักษ์ลา	บรรณารักษ์ปฏิบัติการ
7. นางสาวกนกธดา กอกเชียงแสน	ครู อาสาสมัคร
8. นางสาวนุจรินทร์ กงเกียน	ครู อาสาสมัคร
9. นางทิพรัตน์ หล้าวงษ์	ครู อาสาสมัคร

คณะทำงาน

1. นางนรีรัตน์ นันทะเกิด	ครู กศน.ตำบลหล่มเก่า
2. นางสาวรัตนา ทองหมู่	ครู กศน.ตำบลวังบาล
3. นางสาวณัฐพร คำภีระ	ครู กศน.ตำบลบ้านเนิน
4. นางทิพวรรณ กองเงิน	ครู กศน.ตำบลนาแซง
5. นางสาวสายฝน ภัคดีสอน	ครู กศน.ตำบลหินฮาว
6. นางพชรพร ศรีมูล	ครู กศน.ตำบลตาดกลอย
7. นางสาวนาเรียรัตน์ คำภา	ครู กศน.ตำบลศิลา
8. นายอนุสรณ์ บุญรอดรัมย์	ครู กศน.ตำบลนาซำ
9. นายชัยโย กล้าณรงค์	ครู กศน.ตำบลนาเกาะ

สรุปผล/รวบรวมข้อมูล

นางนรีรัตน์ นันทะเกิด	ครู กศน.ตำบลหล่มเก่า